

Karabük Heyelanları Üzerine Görüşler*

JMO Karabük il temsilcisi Jeo Müh Ahmet ÖZ-TÜRK'ce odamıza iletilen, Karabük ili yerleşim yerlerindeki heyelanlarla ilgili sorunların yerinde incelenmesi amacıyla Odamız üyeleri Hüseyin ALAN, Halil ATAYTÜR (Afet İşleri Genel Müdürlüğü) ve Dinçer ÇAĞLAN (MTA Genel Müdürlüğü)'dan oluşan bir ekip 3-4 Mayıs 1998 tarihlerinde Karabük'te gözlemlerde bulunmuştur.

Batı Karadeniz Bölgesi'ni afet alanına çeviren Mayıs sonundaki yoğun yağışlardan önce gerçekleştirilen bu gözlemler» yaşanacak felaketi öngörmesi açısından da önem taşımaktadır.

Filyos vadisi boyunca kurulmuş olan Karabük ilinde yeni yerleşimlerin üzerinde yer aldığı litolojik birim, alt kesimleri çoğunlukla marnlardan oluşan, üst kesimlerde ise tamamen kumtaşı karakteri taşıyan» Eosen yaşlı Karabük Formasyonu'dur. Bu birim sarımsı, yeşil, gri renklerde, killi karbonat çimentolu» kötü tutturulmuştur. Karabük Formasyonu'nun özellikleri ve yörenin morfolojik karakteristikleri nedeniyle pek çok yerleşim yeri potansiyel heyelan tehlikesi altındadır.

Yapılan incelemeler sırasında;

- Karabük ilinin Filyos vadisi (Araç Çayı) boyunca nehir yatağında ve dik yamaçlar üzerinde kurulduğu, yerleşim yerlerinin Araç Çayı ve bunu dik kesen akarsu vadileri boyunca gelişim gösterdiği,

» Yamaç eğimlerin oldukça dik olduğu yerlerde aşırı yağışlardan sonra heyelanların oluştuğu,

- Heyelan bölgelerindeki konutların bir mühendislik yapısı özelliği taşımayışı (gecekondular) nedeniyle yanal toprak basınçları ve heyelanların yaygın olarak ortaya çıktığı,

- Yerleşim yerlerinin bir kısmının Araç Çayı düzlüğü v© dere yatakları üzerine kurulması nedeniyle sel baskınlarına maruz kalabileceği,

- Yerel yönetimlerin gerekli jeolojik ve jeoteknik etüd yapılmadan bu alanlardaki inşaatlara ruhsat verdikleri, hatta Afet İşleri Genel Müdürlüğü'nce yapı yasağı getirilen bölgelerde konut yapımına gözyumdukları ve kaçak yapılaşmayı bu bölgelere elektrik, su vb altyapı hizmetleri getirerek bir nevi teşvik ettikleri gözlenmiştir,

Karabük özelinde görüldüğü gibi, ülkemizde pek çok yerde yerleşimi ve bina projelendirmeleri sırasında jeolojik ve-jeoteknik etütlere, bu konuyla ilgili yöneticiler bir çok kez uyarılmalarına rağmen, önem verilmemektedir. Bu vurdumduymazlık hem can hem de mal kaybına neden olmaktadır. Bu aymazlık sürdüğü sürece de olmaya devam edecektir.

Dinçer ÇAĞLAN
Hüseyin ALAN
..Halil ATAYTÜR

* Bu konu ile ilgili teknik rapor hazırlanmaktadır.